

ພຣະຣາຊກຸມງົງກາ

ໂຄງກາຣອນຸຮັກຍືແລະດູແລຮັກຫາທຣ໌ພຍາກຮຮມໜາຕີ
ກາຍໃນເຂົ້າກຳພັນຊີສັດວິປ່າຫຼືອເຂົ້າທໍາມລ່າສັດວິປ່າຕາມມາຕາຮາ ១៤១
ແຫ່ງພຣະຣາຊບໍ່ມີຄຸນືສັງວນແລະຄຸມຄຣອງສັດວິປ່າ ພ.ສ. ២៥៦២

ພ.ສ. ២៥៦៧

ພຣະບາທສມເດືຈພຣະປຣມ່າຮົບດີສຶກສິນທຣມໝາວຊີຮາລົງຮຣນ ພຣະວິຊເກລ້າເຈົ້າອູ້ໜ້ວ

ໃຫ້ໄວ້ ຄນ ວັນທີ ១៤ ພຸສົຈິກາຍນ ພ.ສ. ២៥៦៧
ເປັນປີທີ ៨ ໃນຮັກລະບົບຈຸບັນ

ພຣະບາທສມເດືຈພຣະປຣມ່າຮົບດີສຶກສິນທຣມໝາວຊີຮາລົງຮຣນ ພຣະວິຊເກລ້າເຈົ້າອູ້ໜ້ວ
ມີພຣະບຣມໝາງໂອກກາຣໂປຣດເກລ້າໆ ໃຫ້ປະກາສວ່າ

ໂດຍທີ່ເປັນກາຣສມຄວກກຳໜັດໂຄງກາຣອນຸຮັກຍືແລະດູແລຮັກຫາທຣ໌ພຍາກຮຮມໜາຕີກາຍໃນ
ເຂົ້າກຳພັນຊີສັດວິປ່າຫຼືອເຂົ້າທໍາມລ່າສັດວິປ່າ

ອາຫັນຢ່າງຕາມຄວາມໃນມາຕາຮາ ៣៤ ຂອງຮັບຮມນູ້ມີແໜ່ງຮາຊອານາຈັກໄທ ແລະມາຕາຮາ ១៤១
ແຫ່ງພຣະຣາຊບໍ່ມີຄຸນືສັງວນແລະຄຸມຄຣອງສັດວິປ່າ ພ.ສ. ២៥៦២ ຈຶ່ງທຽງພຣະກຣູນາໂປຣດເກລ້າໆ
ໃຫ້ຕາພຣະຣາຊກຸມງົງກາຂຶ້ນໄວ້ ດັ່ງຕ່ອໄປນີ້

ມາຕາຮາ ១ ພຣະຣາຊກຸມງົງການີ້ເຮັດວຽກວ່າ “ພຣະຣາຊກຸມງົງກາໂຄງກາຣອນຸຮັກຍືແລະດູແລຮັກຫາ
ທຣ໌ພຍາກຮຮມໜາຕີກາຍໃນເຂົ້າກຳພັນຊີສັດວິປ່າຫຼືອເຂົ້າທໍາມລ່າສັດວິປ່າຕາມມາຕາຮາ ១៤១
ແຫ່ງພຣະຣາຊບໍ່ມີຄຸນືສັງວນແລະຄຸມຄຣອງສັດວິປ່າ ພ.ສ. ២៥៦២ ພ.ສ. ២៥៦៧”

ມາຕາຮາ ២ ພຣະຣາຊກຸມງົງການີ້ໃຫ້ບັນດັບຕັ້ງແຕ່ວັນຄັດຈາກວັນປະກາສໃນຮາຊກິຈຈານເບກຍາ
ເປັນຕົ້ນໄປ

มาตรา ๓ พระราชกฤษฎีกานี้มีให้ใช้บังคับกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐ ที่มีภารกิจและปฏิบัติงานในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่านั้น

มาตรา ๔ ในพระราชกฤษฎีกานี้

“ครอบครัว” หมายความว่า บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปซึ่งใช้ชีวิตร่วมกันฉันสามีภริยา หรือมีความผูกพันทางสายโลหิต ทางกฎหมาย หรือเกี่ยวด้วยเป็นเครือญาติ ซึ่งมีบุพพาทและหน้าที่ต่อกัน และมีความสัมพันธ์เกือกุลกัน และให้หมายความรวมถึงบุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะที่อยู่อาศัยตัวคนเดียว ในการสำรวจตามมาตรา ๑๒๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๗ ด้วย

“ครัวเรือน” หมายความว่า ครอบครัวตั้งแต่สองครอบครัวขึ้นไปที่ทำกินร่วมกันในสถานที่เดียวกัน หรือในบริเวณพื้นที่ทำกินเดียวกัน หรืออยู่อาศัยในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่านั้น

“สมาชิกในครอบครัวหรือครัวเรือน” หมายความว่า บุคคลซึ่งเป็นครอบครัวหรือครัวเรือน ของผู้ครอบครองที่ดินในการสำรวจตามมาตรา ๑๒๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๗ และปรากฏรายชื่อในแบบสำรวจครอบครองที่ดิน

“ผู้ครอบครองที่ดิน” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีสถานะเป็นผู้ถือครองที่ดินแต่ละแปลง ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าแต่ละแห่งในการสำรวจตามมาตรา ๑๒๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๗ และปรากฏรายชื่อในบัญชีรายชื่อราษฎร ผู้ได้รับการบริหารจัดการพื้นที่

“ชุมชน” หมายความว่า กลุ่มคนซึ่งรวมตัวกันอย่างต่อเนื่องและมีอัตลักษณ์ร่วมกัน โดยมีวัฒนธรรมร่วมกัน แล้วมีกฎ ระเบียบ หรือระบบบริหารจัดการร่วมกัน โดยมีผู้นำชุมชนที่สามารถแสดงเจตนาของชุมชนและบังคับการตามกฎหมายหรือระเบียบนั้นได้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

มาตรา ๕ ให้มีโครงการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าโดยมิได้สิทธิในที่ดินตามมาตรา ๑๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๗ เรียกโดยย่อว่า “โครงการ”

โครงการนี้กำหนดระยะเวลาที่สิบปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้มีผลใช้บังคับ

มาตรา ๖ ผู้อยู่อาศัยหรือทำกินภายในเขตโครงการตามพระราชกฤษฎีกานี้ มีสองประเภท ได้แก่

(๑) ผู้ครอบครองที่ดิน

(๒) สมาชิกในครอบครัวหรือครัวเรือน

มาตรา ๗ โครงการนี้วัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตกรุงเทพมหานครสัตว์ป่า หรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่ามาก่อนวันที่พระราชบัญญัติส่วนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ ได้อยู่อาศัยหรือทำกินเป็นการชั่วคราว โดยกำหนดเป็นโครงการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ภายในเขตกรุงเทพมหานครสัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า และกำหนดเขตพื้นที่อยู่อาศัยหรือทำกินให้ชัดเจน มิให้มีการขยายพื้นที่อีก รวมทั้งป้องกันมิให้มีการครอบครองที่ดิน บุกรุก ก่อสร้าง หรือแฝ່ວถางพื้นที่ ในเขตกรุงเทพมหานครสัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ตลอดจนกำหนดให้มีการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) การอนุรักษ์ พื้นฟู ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพภายในพื้นที่โครงการ

(๒) การอยู่อาศัยเชิงอนุรักษ์ โดยไม่กระทำการอันก่อให้เกิดความเสียหายต่อกุญแจสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ หรือสัตว์ป่า ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า

(๔) การอนุรักษ์ คุ้มครอง และดูแลสัตว์ป่า รวมทั้งเหล่งที่อยู่อาศัยและเหล่งหากินของสัตว์ป่าในเขตกรุงพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า เพื่อให้สัตว์ป่าดำรงชีพอยู่ได้ตามวิถีธรรมชาติ และเอื้ออำนวยอย่างระบบมิวศ

ในการดำเนินการตามวาระคนึง รัฐสามารถรักษาไว้และส่งเสริมการคืนพื้นที่ดันน้ำลำธารพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวต่อระบบบินิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ และป้องกันมิให้มีการบุกรุกพื้นที่เขต_rักษาพันธ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า โดยความร่วมมือของชุมชนในพื้นที่

มาตรา ๘ โครงการนี้ให้ดำเนินการในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานครสัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ และให้มีแนวเขตโครงการตามที่กำหนดไว้ในแผนที่ท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙ ผู้อยู่อาศัยหรือทำกินภายใต้โครงการต้องเป็นผู้อยู่อาศัยหรือทำกินตามผลการสำรวจตามมาตรา ๑๒๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติส่วนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ และได้อยู่อาศัยหรือทำกินภายใต้กรอบเวลาตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ หรือตามคำสั่งคณะกรรมการสงบแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๔๗ เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปราม หยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสภาวะการณ์ปัจจุบัน ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๗

ให้อธิบดีจัดทำบัญชีรายชื่อผู้อยู่อาศัยหรือทำกินภายในต่อโครงการตามวาระหนึ่งตามแบบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๑๐ การอ่าย่ออาศัยหรือทำกินภายใต้โครงการนี้ให้กระทำได้ในจำนวนเนื้อที่ตามผลการสำรวจแต่ไม่เกินครอบครัวละยี่สิบไร่ และในกรณีครัวเรือนให้อยู่อาศัยหรือทำกินได้ไม่เกินสี่สิบไร่

ในกรณีที่ครอบครัวหรือครัวเรือนได้มีที่ดินเกินกว่าจำนวนที่กำหนด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่กันพื้นที่ส่วนเกินและให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชพื้นฟูสภาพที่ดินนั้นหรือดำเนินการด้านการอนุรักษ์ให้คงความสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่อไปโดยร่วมกับชุมชนในพื้นที่โครงการ เว้นแต่พื้นที่ส่วนกลางหรือพื้นที่ชุมชน

มาตรา ๑๑ ผู้อยู่อาศัยหรือทำกินภายใต้โครงการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) อายุอยู่อาศัยและทำประโยชน์บนที่ดินที่อยู่อาศัยหรือทำกินตามโครงการนี้อย่างต่อเนื่อง และไม่มีที่ดินทำกินอื่นนอกเขตพื้นที่โครงการ

(๓) ไม่มีที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองในที่ดินทำกินหรือที่อยู่อาศัยอื่น

(๔) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ออกจากอุทยานแห่งชาติหรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

(๕) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดเกี่ยวกับการยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้างแผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพ หรือเปลี่ยนแปลงพื้นที่จากเดิม ทำไม้ล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือค้าสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากรถสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากรถสัตว์ป่าดังกล่าว ตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติหรือกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่านับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

(๖) ไม่เคยถูกพนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งถึงที่สุดให้เพิกถอนสิทธิการทำกินอยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า

มาตรา ๑๒ ให้ผู้ครอบครองที่ดินสิ้นสุดการทำกินอยู่อาศัยหรือทำกินในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อโครงการตามพระราชบัญญัตินี้สิ้นสุดลง

(๒) ผู้ครอบครองที่ดินไม่ประสงค์จะอยู่อาศัยหรือทำกินในที่ดินนั้นต่อไป โดยแจ้งความประสงค์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด

(๓) ผู้ครอบครองที่ดินไม่ทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยติดต่อกันเกินหนึ่งปี โดยไม่มีเหตุอันควร

(๔) ผู้ครอบครองที่ดินตาย และพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีแล้วไม่มีผู้ได้รับอนุญาตให้อยู่อาศัยหรือทำกินในที่ดินแปลงนั้นต่อไปตามมาตรา ๑๔

(๕) ผู้ครอบครองที่ดินขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑

(๖) ผู้ครอบครองที่ดินต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกตามกฎหมายว่าด้วยอุทัยนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ หรือกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน

(๗) ผู้อยู่อาศัยหรือทำกินภายใต้โครงการผู้หนึ่งผู้เดียวถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิม ตามมาตรา ๕๕ (๒) หรือตัด โค่น แผ้วถาง เผา ทำลาย ต้นไม้หรือพุกษชาติอื่น หรือทำลาย ทำให้เสื่อมสภาพตามมาตรา ๖๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ในพื้นที่นอกเขตโครงการ หรือเป็นผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนในการกระทำการผิดดังกล่าว

(๘) ผู้ครอบครองที่ดินกระทำการผิดตามมาตรา ๕๕ มาตรา ๕๕ (๑) (๓) (๔) (๕) หรือ (๖) หรือมาตรา ๖๗ (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่มิใช่ความผิดตาม (๗) ในพื้นที่นอกเขตโครงการ เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๕๕ (๕) และมาตรา ๖๗ (๒) ที่เป็นการกระทำแก่ทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดใหม่ทดแทนได้ตามคุณภาพและมีมูลค่ารวมกันไม่เกินสองพันบาท และกรณีตามมาตรา ๕๕ (๖) ที่มิใช่การนำหรือปล่อยสัตว์ที่เป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศอย่างรุนแรง

(๙) ผู้ครอบครองที่ดินไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ หรือมาตรา ๒๓ คำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๔ หรือระเบียบ ที่ออกตามมาตรา ๑๒๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

การออกและการสั่งให้ออกจากพื้นที่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด เมื่อผู้ครอบครองที่ดินสิ้นสุดการอยู่อาศัยหรือทำกิน ให้จำหน่ายซื้อผู้ครอบครองที่ดิน และสมาชิกในครอบครัวหรือครอบครัวเรือนออกจากบัญชีตามมาตรา ๙ วรรคสอง และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปิดป้ายว่าเป็นพื้นที่เขตพักพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าห้ามบุกรุกครอบครอง รวมทั้งฟื้นฟูสภาพที่ดินนั้น หรือดำเนินการด้านการอนุรักษ์ให้คงความสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่อไป

มาตรา ๑๓ สมาชิกในครอบครัวหรือครอบครัวเรือนสิ้นสุดการอยู่อาศัยหรือทำกิน ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การครอบครองที่ดินสิ้นสุดลงโดยผลแห่งมาตรา ๑๒

(๒) สมาชิกในครอบครัวหรือครอบครัวเรือนผู้นั้นตาย

(๓) สมาชิกในครอบครัวหรือครอบครัวเรือนขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑

(๔) สมาชิกในครอบครัวหรือครอบครัวเรือนต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกตามกฎหมายว่าด้วย อุทัยนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ หรือกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน

(๔) สมาชิกในครอบครัวหรือครัวเรือนกระทำการใดตามมาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ (๑) (๓) (๔) (๕) หรือ (๖) หรือมาตรา ๖๗ (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติส่วนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่มิใช่ความผิดตามมาตรา ๑๒ (๗) ในพื้นที่นอกเขตโครงการ เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๕๕ (๔) และมาตรา ๖๗ (๒) ที่เป็นการกระทำแก่ทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดใหม่ทดแทนได้ตามฤดูกาล และมีมูลค่ารวมกันไม่เกินสองพันบาท และกรณีตามมาตรา ๕๕ (๖) ที่มิใช่การนำหรือปล่อยสัตว์ที่เป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศอย่างรุนแรง

(๖) สมาชิกในครอบครัวหรือครัวเรือนผู้นี้ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๒ หรือมาตรา ๒๓ คำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๔ หรือระเบียบที่ออกตามมาตรา ๑๒๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติส่วนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

การสิ้นสุดการอยู่อาศัยหรือทำกินของสมาชิกในครอบครัวหรือครัวเรือนตามวรรคหนึ่ง เป็นกรณีเฉพาะตัวของสมาชิกในครอบครัวหรือครัวเรือน เว้นแต่กรณีตาม (๑) ให้มีผลกับสมาชิกในครอบครัวหรือครัวเรือนของผู้ครอบครองที่ดินทุกคน และเมื่อสมาชิกในครอบครัวหรือครัวเรือนสิ้นสุด การอยู่อาศัยหรือทำกิน ให้จำหน่ายซื้อออกจากบัญชีตามมาตรา ๙ วรรคสอง และบุคคลนั้นจะยื่นคำขอตามมาตรา ๑๕ อีกมิได้

ให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนดตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง มาใช้บังคับกับ การออกและการสั่งให้ออกจากพื้นที่ของสมาชิกในครอบครัวหรือครัวเรือนด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕ ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ดินเขตราชพัณฑ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าที่ให้อยู่อาศัยหรือทำกินภายใต้โครงการนี้เป็นทรัพย์นอกพาณิชย์ตามกฎหมาย ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้ครอบครองที่ดินถึงแก่ความตาย บุคคลที่ประสงค์จะอยู่อาศัย หรือทำกินในที่ดินแปลงนั้นต่อไป ให้ยื่นขออนุญาตต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมีอำนาจ โดยการอนุญาต ให้อยู่อาศัยหรือทำกินต่อไปได้ ให้อยู่ภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) เป็นสมาชิกในครอบครัวหรือครัวเรือนของผู้ครอบครองที่ดินที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อ ผู้อยู่อาศัยหรือทำกินในที่ดินแปลงนั้นตามมาตรา ๙ วรรคสอง หรือ

(๒) เป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของผู้ครอบครองที่ดิน หรือบุตรนookกฎหมายที่ผู้ครอบครองที่ดินได้รับรองแล้ว หรือเป็นคู่สมรสที่ยังมีชีวิตอยู่ของผู้ครอบครองที่ดิน ในกรณีเป็นบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ เมื่อบรรลุนิติภาวะแล้ว ต้องแสดงเจตนาที่จะอยู่อาศัยหรือทำกินในโครงการนี้ต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมีอำนาจ

การขอ การอนุญาต และการแสดงเจตนาอยู่อาศัยหรือทำกิน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

ให้ผู้ได้รับอนุญาตตามวาระหนึ่งมีหน้าที่เข่นเดียวกับผู้ครอบครองที่ดินตามพระราชบัญญัตินี้ และการอยู่อาศัยหรือทำกินตามมาตรานี้ต้องไม่กระทบต่อจำนวนเนื้อที่ที่ดินที่ให้อยู่อาศัยหรือทำกินในโครงการตามมาตรา ๑๐ และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชบัญญัติ

มาตรา ๑๕ ให้หัวหน้าเขตกรุงพันธุ์สัตว์ป่าหรือหัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบริหารจัดการโครงการที่อยู่ในเขตกรุงพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามแผนกรอนุรักษ์และคุ้มครองพื้นที่เขตกรุงพันธุ์สัตว์ป่า และแผนกรอนุรักษ์และคุ้มครองพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าแต่ละแห่งที่ได้จัดทำขึ้นตามมาตรา ๕๗ และมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๗

ในการดำเนินการตามวาระหนึ่งต้องกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการป้องกันมิให้มีการขยายพื้นที่โครงการและบุกรุกพื้นที่เขตกรุงพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเพิ่มขึ้น รวมทั้งการป้องกันและแก้ไขความเสียหายต่อกுณภาพสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพจากการใช้ประโยชน์ที่ดินภายใต้พื้นที่โครงการ

มาตรา ๑๖ ผู้ครอบครองที่ดินจะโอนการครอบครองให้บุคคลอื่นหรือยินยอมให้บุคคลอื่นที่มิใช่สมาชิกในครอบครัวหรือครัวเรือนเข้าอยู่อาศัยหรือทำกินมิได้

มาตรา ๑๗ ผู้อยู่อาศัยหรือทำกินภายใต้โครงการมีหน้าที่ต้องกระทำการ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำรงชีพในพื้นที่โครงการอย่างเป็นปกติธรรมโดยปฏิบัติตามระเบียบที่ออกตามมาตรา ๑๒๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๗

(๒) อยู่อาศัยหรือทำกินภายใต้โครงการโดยไม่รบกวนการดำรงชีวิตของสัตว์ป่าและพันธุ์พืชไม่ทำลายแหล่งอาศัยหรือหากินของสัตว์ป่า และไม่ล่าสัตว์ป่าในพื้นที่โครงการและโดยรอบโครงการโดยผิดกฎหมาย

(๓) ทำการเกษตรหรือทำการอื่นใดเพื่อการดำรงชีพภายใต้โครงการ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อกุณภาพดิน น้ำ อากาศ สัตว์ป่า ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งไม่ก่อให้เกิดหรือการแพร่กระจายของมลพิษ จนไม่สามารถพื้นฟูสภาพได้ หรือเป็นอันตรายอย่างรุนแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในโครงการหรือโดยรอบโครงการ

มาตรา ๑๘ นอกจากหน้าที่ตามที่กำหนดในมาตรา ๑๗ แล้ว ผู้อยู่อาศัยหรือทำกินภายใต้โครงการมีหน้าที่ในการอนุรักษ์ พื้นฟู ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพภายใต้พื้นที่โครงการ ดังต่อไปนี้

(๑) รักษาและป้องกันไว้ซึ่งทรัพยากรป่าไม้ที่เป็นแหล่งอาศัยหรือหากินของสัตว์ป่า และการคุ้มครองสัตว์ป่าหรือพันธุ์พืชให้คงไว้ซึ่งสภาพธรรมชาติของพื้นที่ ความสมดุลของระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพ

(๒) ร่วมมือกับทางราชการและให้ความช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปลูกป่าเลี้ยงแบบธรรมชาติ หรือปลูกป่าด้วยวิธีการอื่นได้ตามนโยบายของรัฐ

(๓) อนุรักษ์ดินและน้ำโดยมีมาตรการที่สอดคล้องกับระบบนิเวศ

(๔) ดำเนินการอื่นใดเพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพยากรป่าไม้ และทรัพยากรสัตว์ป่า

(๕) ร่วมมือกับทางราชการและให้ความช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการดูแล สอดส่อง และป้องกันการบุกรุก ยึดถือ ครอบครอง แฝ້วถาง ป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า และรักษาระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่โครงการ

มาตรา ๑๙ เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์ พื้นที่ ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพภายในพื้นที่โครงการของผู้อยู่อาศัยหรือทำกินภายในได้โครงการ ตามมาตรา ๑๙ และเมื่ออธิบดีเห็นสมควรหรือเมื่อมีคำขอจากผู้ครอบครองที่ดิน อธิบดีอาจดำเนินการให้ชุมชนทำหน้าที่ร่วมกันในโครงการหรือช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๒๐ ผู้ครอบครองที่ดินต้องควบคุมดูแลสามารถกินครอบครัวหรือร่วมเรือนมิให้กระทำการใดที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ตลอดจนให้ปฏิบัติตามมาตรา ๑๗ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ คำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๔ และระเบียบที่ออกตามมาตรา ๑๒๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๒๑ การก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้าง ในพื้นที่โครงการ ต้องเป็นไปเพื่อการอยู่อาศัยหรือทำกินเท่าที่จำเป็นแก่การดำรงชีพ และอาคาร โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างนั้นต้องสูงไม่เกินสองชั้น มีลักษณะกลมกลืนกับธรรมชาติ ภูมิทัศน์ และสิ่งแวดล้อมภายใต้เขตราชพัณฑุสัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม และการก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์อื่น เช่น โรงงานหรือโรงแร่ จะกระทำไม่ได้

ความในวรรคหนึ่งมิให้นำมาใช้บังคับกับอาคาร โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างที่มีอยู่ก่อน พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงกรณีที่อาคาร โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างนั้นถูกรื้อถอน หรือทำให้เสื่อมสภาพ ถูกเพลิงไหม้ หรือประสบภัยพิบัติอื่นไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน และผู้อยู่อาศัย หรือทำกินในพื้นที่โครงการประสงค์จะก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารเพื่อทดแทนอาคารเดิมที่ได้รับความเสียหาย

การพิจารณาให้ก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้าง ในพื้นที่โครงการ ให้หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือหัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าที่อาคาร โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างนั้นตั้งอยู่ หรือร่วมกับเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยควบคุมอาคารด้วย

ในกรณีที่มีการก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้าง โดยฝ่ายนวัตกรรมนี้ และพนักงานเจ้าหน้าที่ได้มีคำสั่งให้แก้ไขแล้ว หากไม่ปฏิบัติตาม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจรื้อถอนโดยเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากเจ้าของอาคาร โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างนั้นได้

มาตรา ๒๒ หากปรากฏว่ามีโรคระบาดสัตว์ในท้องที่ที่เป็นที่ตั้งของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ให้หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือหัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าประกาศ และควบคุมมิให้มีการเคลื่อนย้ายสัตว์ประเภทหรือชนิดที่มีโรคติดต่อนั้นเข้าออกในพื้นที่โครงการ และปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์อย่างเคร่งครัด

มาตรา ๒๓ ห้ามมิให้ผู้ใดนำชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานตามที่อธิบดีประกาศกำหนดเข้ามา ในพื้นที่โครงการ

รายการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน ให้ปิดประกาศ ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ที่ทำการกำนัน และที่ทำการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าภายใต้โครงการนั้นตั้งอยู่ และจัดการอบรม เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของชนิดพันธุ์ดังกล่าวและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๒๔ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่และอำนาจภายใต้กฎหมายในพื้นที่โครงการ ดังต่อไปนี้

(๑) สั่งห้ามการกระทำใด ๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพ หรืออาจทำให้แนวเขตพื้นที่โครงการเปลี่ยนแปลง แม้จะทำไปเพื่อการดำเนินชีพอย่างเป็นปกติธรรมหรือได้รับอนุญาตก็ตาม

(๒) สั่งให้ระงับหรือหยุดการกระทำใด ๆ ที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และระเบียบที่ออกตามมาตรา ๑๒๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๗

(๓) สั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๙ หรือมาตรา ๑๙

(๔) สั่งให้ปฏิบัติหรือดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ หรือเพื่อป้องกัน หรือแก้ไขปัญหาโรคระบาดหรือการรุกรานของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นตามมาตรา ๒๒ หรือมาตรา ๒๓

(๕) สั่งให้ออกจากพื้นที่โครงการภายหลังการสิ้นสุดการอยู่อาศัยหรือทำกินตามมาตรา ๑๒ หรือมาตรา ๑๓

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่พื้นที่ป่าภายใต้แนวเขตโครงการ มีทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถ เกิดใหม่ทดแทนได้ตามคุณภาพจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อการเก็บหาหรือใช้ประโยชน์ หรือการเก็บหา หรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อสภาพธรรมชาติ สัตว์ป่า ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือหัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่ากำกับ ควบคุมดูแล และพิจารณาให้เกิดความเป็นธรรม โดยอาจจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้แทน แต่ละชุมชนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้

ในกรณีที่มีข้อพิพาทเกิดขึ้นจากเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือหัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทำการไต่สวนและรับฟังคู่กรณี และวินิจฉัยข้อด

มาตรา ๒๖ การติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ และการตรวจสอบการบุกรุก หรือขยายพื้นที่ภายในโครงการหรือบริเวณโดยรอบโครงการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดี กำหนด

มาตรา ๒๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการ ตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ภูมิธรรม เวชยชัย

รองนายกรัฐมนตรี

บัญชีท้ายพระราชบัญญัติ
โครงการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ
ภายในเขตราชอาณาจังหวัดป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามมาตรา ๑๙๑
แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๗

พ.ศ. ๒๕๖๗

ลำดับที่	โครงการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ภายในเขตราชอาณาจังหวัดป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า
๑	โครงการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในเขตราชอาณาจังหวัดป่า ภูผาแดง ในท้องที่ตำบลปากช่อง ตำบลบ้านกลาง และตำบลช้างตะลูด อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๒	โครงการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในเขตห้ามล่าสัตว์ป่า เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ในท้องที่ตำบลท่าดินดํา อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี

แผนที่ท้ายพระราชบัญญัติ

โครงการอนรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติวิภาคในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า

ตามมาตรา ๑๒๑ แห่งพระราชบัญญัติส่วนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

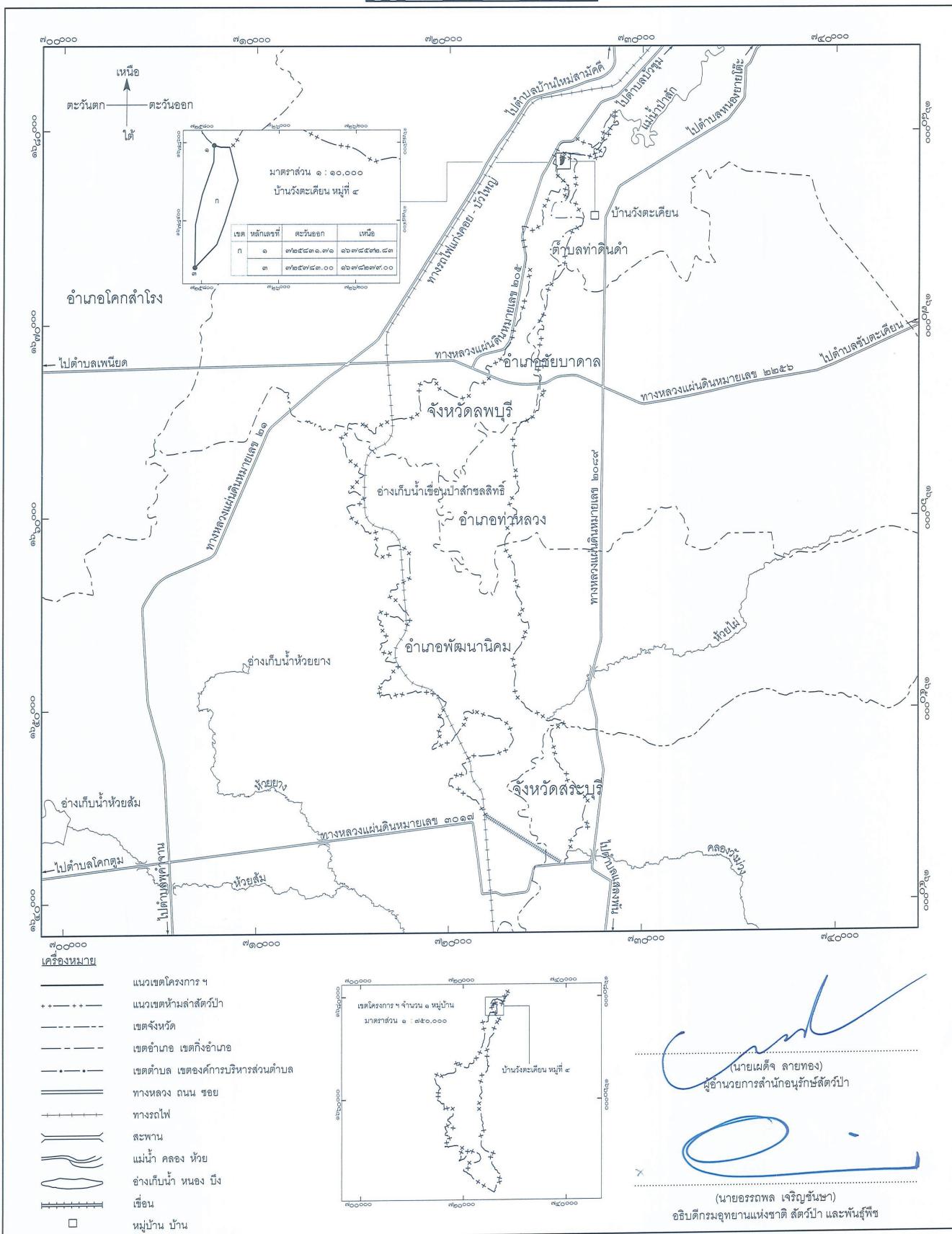
พ.ศ. ๒๕๖๗

แสดงแนวเขตโครงการอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายนอกเขตก้าหามถ่ำสัตปร้าเพื่อป้องกันลักลิขิท
ในท้องที่ตำบลท่าดิน อำเภอชัยนาดาล จังหวัดพะบูรี

เนื้อที่ประมาณ ๙ ไร่

มาตรฐาน ๑ : ๒๐๐,๐๐๐

เมตร ๒,๐๐๐ ๐ ๒ ๔ ๖ ๘ ๑๐ กิโลเมตร

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากรัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบาย เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตกรุงเทพมหานครสัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ภายใต้กรอบเวลาตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ หรือตามคำสั่งคณะกรรมการควบคุมสัตว์ป่า ที่ ๖๖/๒๕๕๗ เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปราม หยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในส่วนราชการปัจจุบัน ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ ให้ได้อยู่อาศัยหรือทำกินเป็นการชั่วคราว โดยมีได้สิทธิในที่ดิน ประกอบกับมาตรา ๑๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ตราพระราชบัญญัติจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายนอกในเขตกรุงเทพมหานครสัตว์ป่า หรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติ หน้าที่ในการอนุรักษ์ พื้นที่ ดูแลทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอยู่อาศัยหรือทำกิน การสื้นสุดการอยู่อาศัยหรือทำกินของผู้อยู่อาศัยหรือทำกิน รวมทั้งกำหนดมาตรการในการกำกับดูแล การติดตาม และการประเมินผลการดำเนินโครงการตั้งกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้